

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 244. An & à quo justè & licitè occidi possit adulter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

ex c. olim. de rest. spol. ad eoque id specialiter non inhibitur Clericis, ut Pirh. h. t. n. 91. cum Suar. l. c. n. 10. contra gl. in c. suscepimus. h. t. v. ligaverunt. Abbatem ibidem n. 3. & n. 4. & alios quosdam, afferentes Clericum fieri irregularem, qui, si mortis periculum effugere potuit, occidit alium ad se suaque defendenda. Sed de irregularitate speciatim.

2. Resp. Secundò: Sed neque in dicto casu incurritur irregularitas, ut speciatim Covar. l. c. n. 6. in fine. Suar. l. c. n. 4. Less. cit. c. 9. n. 73. Barb. in c. interfecisti. h. t. n. 4. Gonz. in c. si perfodiens. h. t. n. 11. Wiestn. cit. n. 40. Castrop. l. c. citatis insuper Filuc. tr. 20. c. 5. q. 6. n. 146. & q. 7. n. 149. Bonac. de irregul. d. 7. q. 4. p. 6. n. 10. Gasp. Hurtad. de irreg. d. 2. diff. 20. Arg. c. quare. Dist. 50. ubi ab Urbano II. ab impedimento Canonico immunitis pronunciat, qui occidit ob defensionem suae libertatis, unde inferitur, non solà defensione vitæ evitari irregularitatem; ratio quoque est, quòd irregularitas in hoc casu neque inducitur ex delicto; cum juxta jam dicta occisio talis vacet delicto, neque ex defectu lenitatis, qualis non intercurrit, dum inferenda imminet gravis injuria aliter non propulsabilis; & irregularitas solùm contrahitur, quando auctoritate publicà, hoc est, in bello justo, aut vi sententiæ judicialis quis occiditur & mutilatur.

3. Nihilominus contrarium, nimirum adhuc in dicto casu incurri irregularitatem etiam in defendendis rebus magni momenti, etsi id non exprimat, docent cum gl. in c. 2. h. t. Abb. ibidem. n. 2. Sylv. v. homicidium. 2. q. 16. n. 11. Nav. in man. c. 15. n. 4. ubi ait: id ipsum observare stylum Curiae Romanæ, qui jus facit, c. quam gravi. de crim. falsi. Molin. de just. tr. 3. d. 72. n. 3. Laym. cit. n. 9. n. 3. & alii fundantes se in variis Juribus Canonicis. Et primò quidem in Clem. si furiosus. h. t. dum ibi ab irregularitate excipitur solùm occisio facta propter servandam vitam propriam, adeoque non excipi factam ad defensionem bonorum temporalium à sensu contrario rectè inferitur, verùm respondetur cum Suar. l. c. n. 5. & Barb. loc. argum. juris. 27. n. 28. & 39. argumentum à contrario sensu non procedere in materia pœnali præsertim in irregularitate, nec esse sufficiens, ut irregularitas in tali censeatur expressa. Ad hæc, sicut in c. Clem. etsi solùm exprimat furiosus & dormiens, comprehenditur tamen etiam ebrius, item, etsi solùm loquatur de evitacione mortis, idem tamen sit de evitacione mutilationis; ita similiter, etsi in ea exprimat solùm defensio vitæ, non tamen propterea excluditur defensio bonorum temporalium. Pirh.

h. t. n. 87. cum Suar. l. c. n. 6. & 7. Secundò in c. h. t. dum ex verbis illius: te tuaque liberando; colligi volunt, ad evitandam irregularitatem necessariò requiri, ut unà cum bonis vita periclitetur. Verùm responderetur, dicta verba: te tuaque: accipienda non conjunctim, sed divisim, ita ut sensus sit: si te vel tua defendendo occideris alium, non eris irregularis, ne aliàs sequatur absurdum, quòd ob solam vitam defendendam non liceret alium occidere absque irregularitate. Ad hæc in materia favorabili, qualis est hæc, facienda est ampla interpretatio. Felin. in cit. c. 2. n. 5. Covar. l. c. n. 6. vers. sed & Suar. l. c. n. 8. & in iure sapius, ubi materia sic exigit, Et pro vel accipitur L. saepe. ff. de V. S. Tertio in c. suscepimus. h. t. dum ibi imputatum fuit Monachis ad culpam & irregularitatem, quòd fures seu latrones res eorum auferentes occiderint: Verùm responderetur, quòd excesserint moderamen inculpatæ tutelæ, ut patet ex eo, quòd occiderint fures rebus furtivis jam recuperatis, & res recuperatas aliò transferendo absque vitæ suæ & rerum periculo servare potuissent, antequam fures (quos ligaverant, & vel sic usi non tam licitâ defensione, quàm punitione propriâ auctoritate factâ) vinculis eximerent. Covar. l. c. vers. undecimò. Suar. n. 10. ad hæc, ut inquit Papa, fuerunt res illæ viles. Quarrò in c. significasti. h. t. ubi Presbyter, qui latroni ornamenta ecclesiæ asportanti, ligone arrepto, vulnus lethale infixerat, etsi id fecerit ad defendenda bona Ecclesiæ suæ curæ commissa, declaratur irregularis. Verùm responderetur, quòd nec Presbyter ille servaverit modum inculpatæ tutelæ, & usus defensione non necessariâ ad res salvandas, cum clamare potuisset, aliorumque opem implorare; siquidem parochiani statim adfuerunt & succurrerunt, ut Pirh. n. 90. cum Suar. n. 11. Unde ex his jam rectè inferit Pirh. hanc sententiã ex Jure Canonico sufficienter probari non posse. Nec denique multùm urget ratio adversariorum desumpta ex lege Charitatis, quâ quis tenetur vitam proximi præferre bonis suis temporalibus. Verum siquidem id est, dum proximus versatur in extrema vel gravi necessitate, & aliâ viâ juvari nequit; secus si in nulla necessitate constitutus, voluntariè & ex malitia res alienas invadit, tunc enim non tenemur res proprias dimittere, sed eas defendere possumus etiam occidendo invasorem, si eas alio modo servare nequimus; cum bona temporalia magni momenti necessaria sunt ad vitam propriam (quæ præferenda est vitæ proximi) sustentandam; ita Sylv. v. excommunicatio. 6. q. 9. Covar. cit. n. 6. Pirh. cit. n. 90.

CAPUT III.

De Homicidio justo & licito, privatâ aut publicâ auctoritate commisso, & irregularitate inde proveniente.

Quest. 244. An, & à quo justè & licitè occidi possit adulter?

1. **R** Esp. Primò: In foro contentioso licet parti impunè occidere adulterum deprehensum in adulterio cum filia, juxta L. patri. ff. de adulter. modò adfint sequentia, de quibus in cit. l. patri. & seq. nimirum, quòd pater eodem impetu occidat & filiam;

quòd filia sit in potestate patris, quòd illam occidat in domo sua vel generi, non autem alibi, quòd filia sit nupta, quòd deprehendatur in ipso adulterio, ita Clar. l. 5. §. homicidium. n. 48. qui id ipsum ita extendit, ut pater possit occidere adulterum, etiam si is sit Clericus, citrà quòd incurrat excommunicationem, & pœnas. c. si quis suadente. 17. q. 4. pro quo citat Bermond. de concub. fol. 267. n. 5. qui dicit communem, uti id ipsum de injiciente violentas ma-

nus in talem Clericum adulterum docet Mol. *ir. 3. d. 99. in princ.* Laym. *loc. paulo post citando*, juxta *c. si verò, de sent. excomm.* impunè quoque occidi Judicem vel Magistratum deprehensum in adulterio, tenet Clar. citans Barr.

2. Resp. Secundò: Adulterum deprehensum in adulterio à marito cum propria uxore, si est vilis persona, posse impunè occidi in propria domo, non alibi, tradit Clar. per *l. marito. ff. de adulter.* citans Paris. *l. 4. cons. 154. n. 12.* attestantem de communi Legistarum & Socin. Jun. *l. 20. cons. 34.* secus verò esse, si adulter non sit vilis persona, quem tamen si occiderit, non afficitur quidem ultimo supplicio propter justum dolorem, sed pœnâ mitiore v. g. relegatur vel mittitur in exilium, juxta *l. si adulterium. §. Imperatores. ff. de adult. & l. Grachus c. eod. tit.* Non tamen maritus deprehensum Clericum in adulterio, si eundem percutiat, incurrit pœnas *can. si quis suadente.* juxta *c. 3. de sent. excomm.* cujus contrarium est in sponso per verba de futuro, si is percutiat Clericum cum sponfa fornicantem. Clar. *n. 49.* Num verò tam pater quàm maritus in casibus, in quibus ipsi occidere possunt licitè adulterum, possint idipsum licitè mandare alteri, non ita liquet; pro negativa citat Clar. *n. 51.* Rolandum, *l. 2. cons. 24. n. 29.* & alios; affirmativam servari in practica probat ex facti contingentia Curia Neapol. teste de Afflic. & aliis; posse idipsum mandari proprio filio dicit citatis Bald *in cit. l. Grachus. n. 5.* & aliis, qui dicunt esse frequentissimam & communem D. D.

3. Resp. Tertio: Quamvis hæc omnia procedant in foro contentioso, in foro tamen conscientia non licere patri aut marito, neque filiam, neque uxorem, neque adulterum in adulterio deprehensos occidere, & peccare illos occidendo mortaliter, docent cum Gl. *in c. inter hæc. 33. q. 3.* Didacus *in Lib. 4. Decret. fol. 142. n. 8.* Villalob. *in collect. comm. opinion. Lit. M. num. 23.* Monchiaca *L. 1. de restib. p. 1. post n. 7. vers. unde data,* quam tamen opinionem sibi nunquam placuisse, ait Clar. *l. c. n. 50. ed.* quòd impium esse censet, dicere apud se, (puta Legistas) vigere aliquem legem, quæ peccatum mortale committi permittat. Verùm rectius responderetur sub distinctione, nimirum leges civiles iniquas esse, si permitterent approbativè patrem aut matrem occidere adulterum, uti constat ex *c. inter hæc. 33. q. 2.* & D. August. *L. 2. de adulter. conjugum. c. 15.* D. Thom. *in 4. dist. 37.* & ita docent Sotus *L. 5. q. 1. a. 3.* Covar. *in epitome. c. 7. §. 7. n. 12.* Tholof. *L. 36. Syntag. c. 6.* Mol. *de 7. ir. 3. d. 7. Less. L. 2. c. 9. du. 5.* Laym. *L. 3. ir. 3. p. 3. c. 2. n. 4.* ex ea ratione, quòd non condemnatum à privato occidi, nulla æquitas patitur; juxta *L. 2. ff. ad Leg. Cornel. de Sicar.* Ad hæc charitati christiana maxime adversetur subito occidere hominem tam imparatum & impœnitentem, adeoque leges approbativas talis homicidii non posse non esse iniquas, leges verò civiles iniquæ non sunt, dum id permittunt solùm negativè, quatenus nimirum in tali casu pœnam homicidæ non decernunt, neque actionem contra eum seu civilem seu criminalem recipiunt, idque ob circumstantiam injuriæ & justis doloris, quem in eo casu temperare difficillimum est, ut dicitur *L. si adulterium. §. Imperator. ff. ad leg. Juliam de adulter.* uti ob eandem rationem SS. Canones excommunicationis sententiam à patre & marito percutiente Clericum deprehensum in adulterio, juxta dicta paulò antè, remonent. Non tamen impediunt dictæ leges Civiles

negativè permittentes in eo casu interfectionem adulteri; quò minus ea sit mortaliter peccaminosa, si committatur non adempto sufficiente usu rationis ob iram & subitaneum furorem.

Quæst. 245. Num & quando licitum sit occidere Bannitum?

1. Resp. Primò: Supponendo posse Magistratus & Principes supremos in malefactores, non tantùm quos præsentem in sua potestate habent, mortis sententiam ferre & exequi, sed & in absentes, proscribendo eos publicè, vitamque eorum exponendo, ita ut cuius privato liceat illos impunè, etiam in foro conscientia occidere. Soto *L. 4. de iust. q. 1. n. 2.* Syl. Armil. Sa. *v. Bannitur. Beia. cas. reservat. p. 1. c. 41.* Laym. *l. c. c. 2. n. 2.* ex ea ratione, quòd, cum reipublicæ interfit de malefactoribus & hostibus suis penam mortis sumere, hoc autem non possit reo aliò dilapso, poterit facultatem dare omnibus aliis illum ubicunque deprehensum occidendi, modò tamen ex parte Principis proscribentis serventur sequentia: Primò, ut de delicto capitali, quod hujusmodi proscriptionem mereatur, ei constet. Secundò, ut periculum grave ex malitia bannizandi imminet reipublicæ, v. g. sit perduellis, prædo, insidiator vitæ Principis, Veneticus, &c. Tertio: ut Ordinario procedendi modo contra præsentem reum executio fieri nequeat.

2. Resp. Secundò: Poterit itaque in hoc casu quilibet privatus uti illa facultate, & bannitum interficere. Ex parte verò privatorum volentium occidere bannifatum, ut licitè fiat occisio, requiritur: Primò, ut sententia banni per appellationem legitimè interpositam non sit suspensa, Laym. *l. c. Reiffenst. h. t. num. 68.* Clar. *L. 5. §. Homicidium. num. 64.* citatis pluribus aliis, qui testantur esse communem; qui etiam addit, non posse occidi bannitum currente tempore ad appellandum à sententia banni dato, quamvis subjungat, in sua provincia sublatam omnem appellationem in criminalibus causis. Secundò, ut occisio fiat præcisè ex zelo justitiæ, & ob bonum publicum, & non ex odio, passione privata, vel affectu vindictæ vel turpis lucri; iidem *ll. cit.* Tertio ut non fiat occisio extra territorium proscribentis; eum, sicut ipsi Magistratus, ita à foriore privatis illicitum est facere executionem extra territorium. ita Sylv. *v. Homicidium. 1. q. 3. n. 7.* ubi quòd, qui in alieno territorio clam aut per insidias proscripsum occideret, tanquam Homicida puniri posset, quod approbat Laym. *l. c. q. 2.* Armil. *v. bannitus. n. 1. in fine.* Sa. *v. eodem. n. 1.* Azor. *p. 3. L. 2. c. 2. q. 3.* Tolet. *L. 5. c. 6. num. 18.* Laym. *l. c. Reiffenst. l. c. cum communiore TT. contra Clarum. L. 5. v. Homicidium. n. 66.* Facin. *pr. crim. p. 3. q. 10. n. 213.* qui tamen id, quòd per sententiam justam bannizatus ubique etiam extra territorium proscribentis occidi possit, limitat, ut solùm locum habeat in præscripto ob Crimen Læsa Majestatis. Quartò, ut persona bannizata non sit speciali jure conjuncta privato volenti illum occidere, v. g. pater, filius, conjux, vel etiam, ut Laym. qui proscripsum alere tenentur, hos enim occidere semper illicitum est, nisi actuales hostes reipublicæ existant, seu veniant ad delendam patriam. Arg. *L. minimè. ff. de relig. & sump. fun.* Clar. *n. 59.* Qui etiam ait, censere extra hunc casum actualis & veræ hostilitatis erga rempublicam filio occidenti patrem bannizatum amputandum